

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Ter introductie

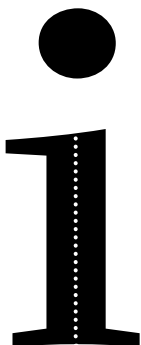
DE CHINESE MILITAIRE EN INTELLECTUELE MACHTHEBBERS hebben zich eeuwenlang beziggehouden met de vraag hoe het keizerrijk het best tegen 'de barbaren' verdedigd kon worden: aanvallen, onderhandelen of een muur optrekken. Dat was niet zomaar een strategische vraag: het ging om een beslissing over de definitie van de eigen Chinese identiteit. Zowel aanvallen als onderhandelen zou op de een of andere manier leiden tot culturele invloeden van buiten. En dus werd het een muur, de Chinese Muur. Het was de enige manier om een culturele besmetting door barbaren te voorkomen.

Niet dat het hielp. De barbaren kwamen bij de muur, ze scholden wat, keerden hun paarden, galoppeerden kilometers langs de muur, draaiden eromheen en vielen China binnen.

* * *

De Italiaanse schrijver en filosoof Alessandro Baricco vertelt het verhaal van de Chinese Muur in zijn meeslepende essay *De barbaren*. Het laat zich gemakkelijk verstaan als een metafoor voor het hedendaagse Nederlandse debat over migratie. De manier waarop wij met migratie wensen om te gaan zegt iets over de manier waarop wij ons land wensen te verstaan; migratiepolitiek is identiteitspolitiek.

In Nederland, en ook elders in Europa, is het migratiedebat verworpen tot een onverkwikkelijk pro-contra-migratie-debat. U, als trouw lezer van CDV, begrijpt dat het de eer van de redactie te na is om in die discussie mee te gaan. Het gaat niet om de simpele vraag: ben je voor of tegen migratie? Migratie is een verschijnsel dat al eeuwen bestaat en dat ook in de toekomst zal blijven bestaan. Verstandig beleid berust dan ook op een ontvankelijke houding ten aanzien van migratie, en is er tegelijkertijd op gericht om de gevolgen zo goed mogelijk te kanaliseren in het belang van het gemeenschappelijk welzijn en de welvaart.

Het actuele migratiedebat, dat gedomineerd wordt door boerka's en minaretten, heeft een perspectiefwisseling nodig. Hoe bereiken we dat? Dat is de hoofdvraag voor dit CDV-nummer. Anders geformuleerd: hoe kunnen we vanuit een christendemocratische visie een bijdrage leveren aan een moderne migratiepolitiek?

Zo'n perspectiefwisseling, zo leert deze CDV, is mogelijk door enerzijds de migratiepolitiek een economische grondslag te geven. Voor sommige sectoren, zoals de zorg, zou het door een dreigend personeelstekort wel eens onvermijdelijk kunnen zijn om arbeidskrachten van buiten aan te trekken. Anderzijds kan het cultuurdebat – de discussie over 'de ander' – een extra dieptelaag krijgen door uit te gaan van de menselijke waardigheid; we aanvaarden eenieder met wat hem ten diepste eigen is. Iedere mens kent immers, met een woord van de Canadese filosoof Charles Taylor, een diep verlangen naar 'authenticiteit', naar erkenning van wie hij is en waar hij vandaan komt.

* * *

Dit CDV-nummer valt in vier delen uiteen. Als een debat enigszins verhit raakt, is het raadzaam om de zaken in – cijfermatig en historisch – perspectief te plaatsen. Dat gebeurt in het eerste deel, 'Migratie in perspectief'. Harry van Dalen beschrijft de omslag van Nederland als emigratieland naar immigratieland. Bart Wallet laat zien hoe de succesvolle integratie van de joden in de negentiende eeuw een spiegel kan zijn voor het huidige integratiedebat. En Leo en Jan Lucassen tonen aan dat christendemocraten aan de wieg stonden van de multiculturele samenleving, een concept waar nu afstand van wordt genomen.

In het tweede deel staat de 'Economie van migratie' centraal. Natuurlijk zijn migranten geen handelswaar waarvan de prijs op de markt wordt bepaald. Als je economisch naar migratie kijkt, zijn er zelfs wel wat nadelen te noemen, zoals Joop Hartog opmerkt. Maar het is natuurlijk wel mogelijk om de sociaaleconomische betekenis van migranten voor de economie in te schatten. Peter Nijkamp laat met behulp van onderzoek uit het buitenland zien dat de stedelijke 'melting pot' die Nederland is, een bron van creativiteit en sociale cohesie kan zijn. Rob Euwals en Bas ter Weel vragen zich af of de huidige Nederlandse verzorgingsstaat een aanzuigende werking heeft op lager opgeleide migranten. Godfried Engbersen toont aan dat er vier groepen migranten uit Oost-Europa naar Nederland komen. Hij pleit voor een specifiek integratiebeleid voor elke groep.

Migratie wordt door wetenschappers dan wel vaak als een economische noodzaak gezien, maar door de meeste Nederlanders wordt het succes van migratie afgemeten aan de culturele consequenties van migratie. En dat is logisch: cultuur raakt de identiteit, het eigen zijn van de mens. In het

derde deel van dit nummer, ‘De culturele invloeden van migratie’, analyseert Peter Scholten de beeldenstrijd die het integratiedebat is geworden: de beoordeling van het succes van het Nederlandse integratiebeleid hangt af van het beeld en de interpretatie van feiten. Hester Jansen van CDA-Kleurrijk is teleurgesteld over de recent opgestelde integratienota van het kabinet. De verantwoordelijke minister, Piet Hein Donner, legt uit waarom het kabinet liever niet meer spreekt van ‘de multiculturele samenleving’.

In het vierde deel, ‘Migratie en integratie in christendemocratisch perspectief’, staat de vraag centraal welke christendemocratische noties relevant zijn voor een moderne migratie- en integratiepolitiek. George Harinck pleit in een essay voor een doordenking van het begrip gastvrijheid. En Gerrit de Kruijf betoogt dat we de diepste bronnen van de rechtsstaat bloot moeten leggen en van bijval dienen te voorzien. De rechtsstaat wortelt in een rechtscultuur, in een waardevol ‘verhaal’, in tradities en overtuigingen, en dat verhaal mag gearticuleerd en hartstochtelijk verdedigd worden. En nee, dan kunnen we ons niet verschansen achter een Chinese Muur.

Pieter Jan Dijkman, hoofdredacteur van *Christen Democratische Verkenningen*